

KUNNALLISEN NUORISOTYÖN DOKUMENTOINTI

NÄKÖKULMIA TIEDON HYÖDYNTÄMISEEN

TAUSTAA

Tämä tietopaketti tiedon hyödyntämisen prosesseista on tuotettu osana Kuntaliiton hallinnoimaa ja Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaa Kunnallisen nuorisotyön dokumentaatio -hanketta (2021-2024).

Hankkeen tärkeimpänä tuloksena syntyi nuoDo -tilastointijärjestelmä kunnallisen nuorisotyön käyttöön. Hankkeen aikana nousi tarve, että järjestelmään kirjaamisen rinnalla on hyvä pohtia mm. nuorisotyön sanoittamista sekä prosesseja, miten järjestelmä otetaan käyttöön ja mitä asioita käyttöönoton yhteydessä on hyvä huomioida.

Tämä materiaali on tuotettu yhteistyössä Kuusamon kaupungin nuorisopalveluiden kanssa, jossa on kuvattu niin järjestelmän käyttöönoton kuin tiedon hyödyntämisenkin prosesseja.

Toivomme että materiaalista on hyötyä nuorisotyön tiedontuotannon, tiedon hyödyntämisen ja työn arvioinnin toteuttamisessa ja kehittämisessä!

SISÄLTÖ

DOKUMENTOINNIN HYÖTYJÄ 1/2

DOKUMENTOINNIN HYÖTYJÄ 2/2

MITEN LIIKKEELLE?

DOKUMENTOINNIN PROSESSIT

KUUSAMON NUORISOPALVELUT

STRATEGIATYÖ

VASTUUT JA ROOLIT

SIDOSRYHMÄT

PALVELUPOLUN OHJEISTUS

DOKUMENTOINTIJÄRJESTELMÄN KÄYTTÖÖNOTTO

TAVOITTEET JA VAIKUTUKSET

MEGATRENDIT 2024

TIEDON HYÖDYNTÄMISESSÄ HUOMIOITAVAA

TIEDON HYÖDYNTÄMINEN

KUNTATASO 1/2

KUNTATASO 2/2

VALTAKUNNALLINEN JA KANSAINVÄLINEN TASO

MITÄ ARVIOIDAAN?

HAVAINTOJA KEHITTÄMISTYÖSTÄ

JATKOSSA HUOMIOITAVAKSI

HAASTEITA

MAHDOLLISUUKSIA

OHJEET JA MATERIAALIT

LISÄTIETOA ARVIOINNISTA

LÄHTEET

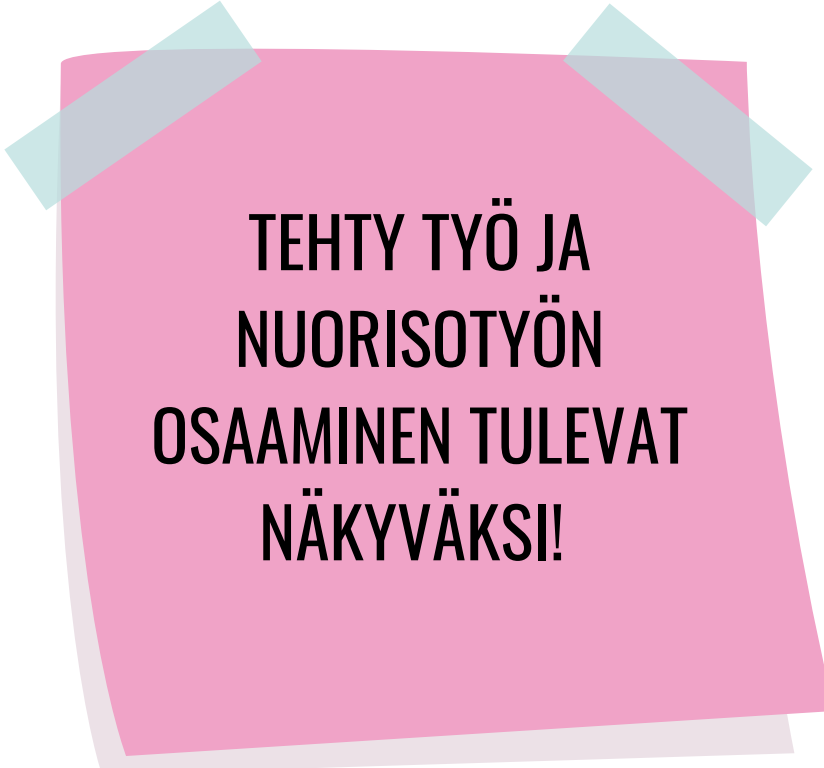
DOKUMENTOINNIN HYÖTYJÄ

Aktiivinen tilastointi ja dokumentointi tekee näkyväksi nuorisotyön tekemistä sekä nuorisotyön ammattilaisten osaamista.

- nuoDo -järjestelmällä tuotettavan tiedon avulla voidaan vaikuttaa:

- nuorisotyön kehittämiseen
- laatuun
- rahoitukseen
- nuorten saamaan ja toteuttamaan palveluun

- Paikallisen dokumentoinnin ansiosta syntyy valtakunnallista vertailutietoa.
- Tiedon avulla voidaan arvioida entistä paremmin nuorille kohdistettujen palveluiden ajantasaisuutta ja resursseja.
- Alueellisesti ja valtakunnallisesti kattavan tiedon avulla pystytään tarkastelemaan muun muassa nuorisotyön monipuolisuutta, toimintaympäristöjä ja kohderyhmiä.

TEHTY TYÖ JA
NUORISOTYÖN
OSAAMINEN TULEVAT
NÄKYVÄKSI!

DOKUMENTOINNIN HYÖTYJÄ

Arvioinnin, dokumentoinnin ja tilastoinnin avulla tuodaan esille palveluiden monipuolisuutta ja saatavuutta

- Tietoa voidaan hyödyntää esim. monialaisissa yhteistyöverkostoissa palveluita suunniteltaessa.
- Työtä voidaan kehittää ja palveluita yhteensovittaa entistä paremmin.
- Pystytään arvioimaan paremmin mm. resurssien riittävyyttä ja kohdentumista

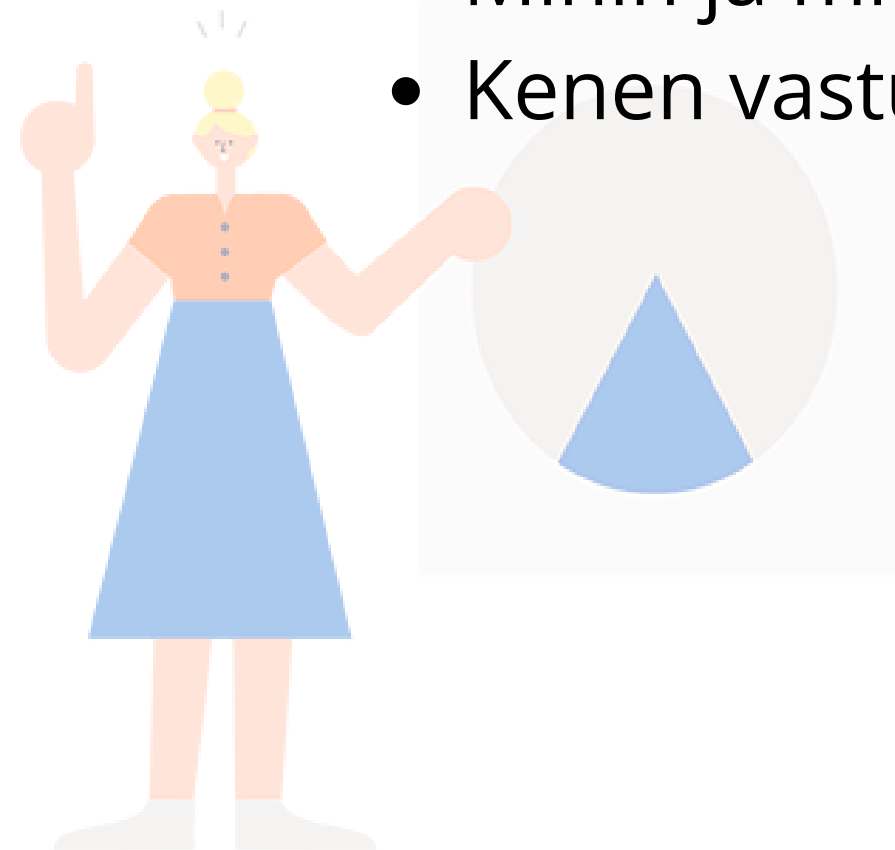
**NUORTEN OHJAUS- JA
PALVELUVERKOSTON (§9) TEHTÄVÄT:**

- Koota tietoa nuorista
- Yhteensovittaa palveluita
- Tukea nuorisotoimintaa

MITEN LIIKKEELLE?

Dokumentointia ja tilastointia tehtäessä on hyvä keskustella mm. seuraavista asioista:

- Mitä hyötyä dokumentoinnista ja tilastoinnista voi olla kunnassanne ja työyhteisössänne?
- Mihin tietoa käytetään?
- Kenelle kerättyä tietoa esitellään?
- Mihin ja miten tieto kulkee organisaatiossa sekä organisaatiosta ulos?
- Kenen vastuulla tiedon koostaminen ja eteenpäin vieminen on?

Arvioinnin tulee olla säännöllistä ja läpinäkyvää

→ edistää vaikuttavuuden arviointia

→ lisää luotettavuutta

DOKUMENTOINNIN PROSESSIT

KUUSAMON KAUPUNGIN NUORISOPALVELUT

Kuusamossa on toteutettu nuorisotyön tilastointia ja arviointia työyhteisön yhteisen prosessin keinoin.

Seuraavilla dioilla on esimerkkejä Kuusamon nuorisopalveluiden prosessista sekä vinkkejä dokumentointiin, arviointiin ja tiedon hyödyntämiseen.

STRATEGIATYÖ

- Nuorisotyön toiminnalla ja tilastoinnilla on kytkös kaupungin strategiaan
- Nuorisotyön dokumentointi tunnistetaan osana Kuusamon kaupungin strategian tiedolla johtamista
 - ➔ tietoa, jolla palveluja kehitetään asukas- ja asiakaslähtöisesti
 - ➔ tietoa, jolla hyvinvointitalous pidetään tasapainossa
- Tunnistetaan nuorisotyön dokumentointi osana laajempaa kokonaisuutta.
(Hyvinvoinnin kasvavat haasteet on myös Sitran megatrendi 2024)

Pohdintoja strategiatyöstä ja dokumentoinnista:

- Onko kaupungin johto halukas jakamaan kunnallista nuorisotyötä koskevaa tiedontuotantoa päättäjille?
- Ovatko paikalliset sidosryhmät (johto ja päättäjät) valmiita pohtimaan, käsittelemään ja hyödyntämään nuoria koskevaa tietoa tulosten aikaansaamiseksi?
- Vaikka tieto kerätään ja kootaan valmiiksi, tiedon analysointi vie työaikaa.
- Järjestelmän aktiivinen käyttö tekee näkyväksi nuorisotyön ammattilaisten osaamista.

**NÄHDÄÄNKÖ
NUORISOTYÖ KUNNAN
HYVINVOINTITYÖNÄ?**

VASTUUT JA ROOLIT

Tiedon analysointi ja koostaminen

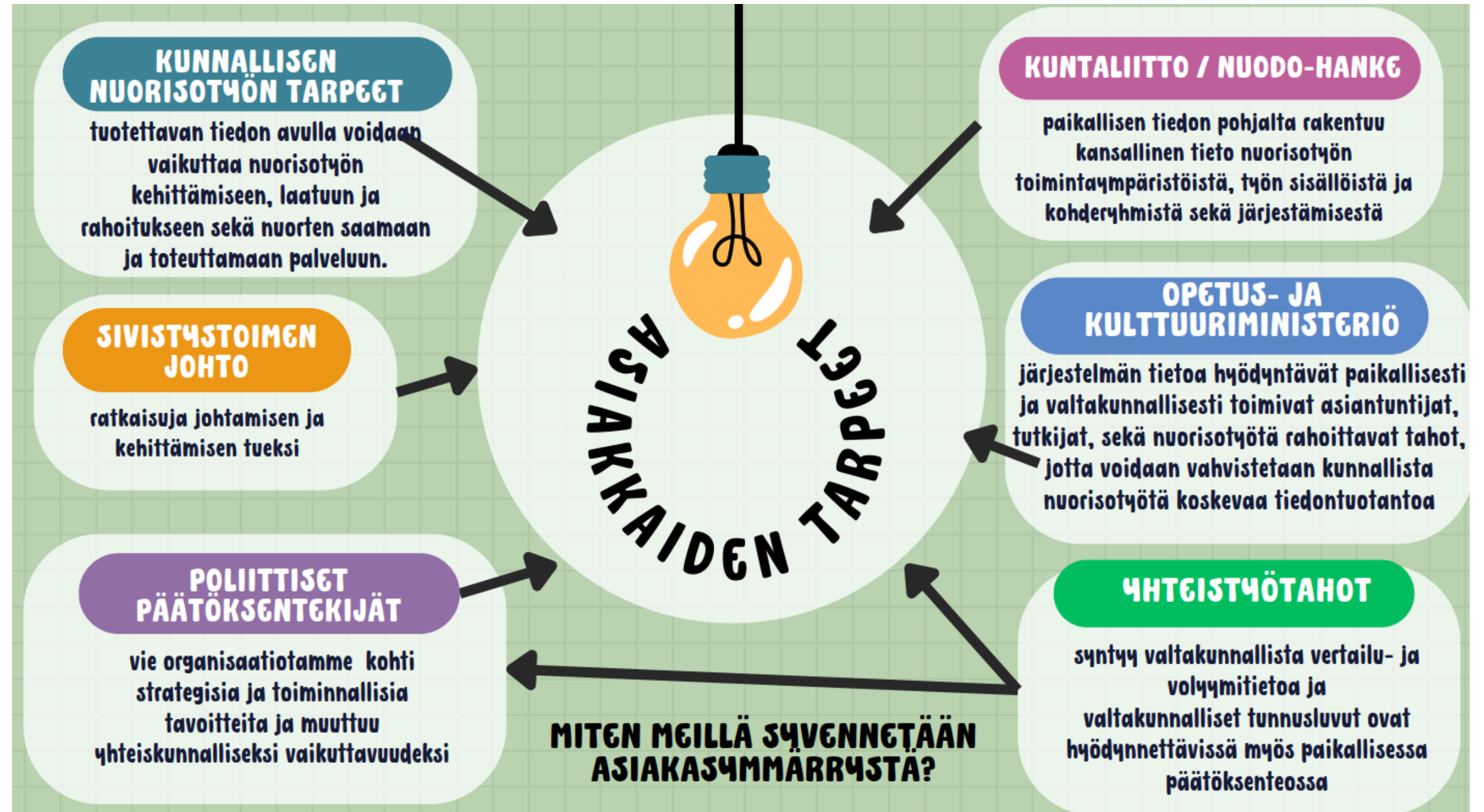
1. Vastuuhenkilön määrittely
2. Koko työyhteisö osallistuu analysointiin ja tulosten purkuun
 - Oppimisprosessi, eri näkökulmat tärkeitä!
 - Saatu palaute vahvistaa osaamista, ammatillista identiteettiä sekä työhyvinvointia

Vastuuhenkilön tehtäviä

- Roolin ja tehtävien hahmottaminen
- Tavoitteiden asettaminen työlle
- Kuntastrategian kytkeminen nuorisotyön toimintaan, suunnitteluun ja kehittämiseen
 - Tunnistetaan ja määritellään nuorisotyön palveluun vaikuttavia tekijöitä
- Mitä dokumentoinnilla tavoitellaan?
- Mitä pystytään mahdollistamaan?
 - Henkilöstön osaamisen näkyväksi tekeminen ja osaamisen vahvistaminen
 - Toimintatapojen uudistaminen
- Nuorisotyön palveluiden kehittäminen
 - Tiedon merkitys kunnassa
 - Mitä tietoa tarvitsemme nyt, entä jatkossa?

SIDOSRYHMÄT

- Kenelle tietoa välitetään?
- Mihin ja miten tietoa hyödynnetään?
- Sidosryhmien ja verkostojen tunnistaminen
 - kuntataso
 - alueellinen taso
 - valtakunnallinen taso

Kuusamon nuorisopalveluiden sidosryhmäkartta (2024)

PALVELUPOLUN OHJEISTUS OMALLE ORGANISAATIOLLE

1

ASIAKKAIDEN JA ORGANISAATION TARVE

Tunnistetaan
työntekijöiden tarve
dokumentoida
nuorisotyötä näkyväksi.
Tuotetaan organisaation
tiedolla johtamisen
aineistoa.

2

HENKILÖKUNNAN TUTUSTUMINEN nuoDo TYÖKALUUN

(nuorisotyön
dokumentointijärjestelmä)

Työntekijät ja johto
tutustuvat työkaluun ja
päättävät sitoutua
järjestelmän
käyttöön. Johto allekirjoittaa
sopimuksen
järjestelmästä vastaavan
tahon kanssa.

3

TUTUSTUMINEN PALVELUN KOKONAISUUTEEN JA MIETINTÄÄ KÄYTÄNNÖN TOIMENPITEISTÄ

Työntekijät laativat
yhdessä
sidosryhmäkartan ja
miettivät palvelun
käyttöönottoon liittyvät
työaikaresurssit.
Laaditaan
kustannuslaskenta.

4

ASIAKKAAN OSALLISUUS JA AMMATILLISEN OSAAMISEN KASVU

Työntekijöiden
osallisuus toteutuu
jokaisessa järjestelmän
käyttöönoton vaiheissa.
Työntekijät
kouluttautuvat,
ottavat sähköisen
järjestelmän
konkreettisesti käyttöön
ja saavat laadullisen
nuorisotyön
dokumentointiin liittyvää
ammatillista osaamista.

5

SYNTYY TILASTOLLISTA JA LAADULLISTA NUORISOTYÖN TIETOA

NuoDoon kirjataan
työntekijöiden toimesta
aktiivisesti tietoa.
Järjestelmä tuottaa
aineistoa ja dataa,
jota hyödynnetään
tarvittaessa ja
mahdollisuuksien
mukaan eri tilaisuuksissa
tehden nuoristyötä
näkyväksi.

6

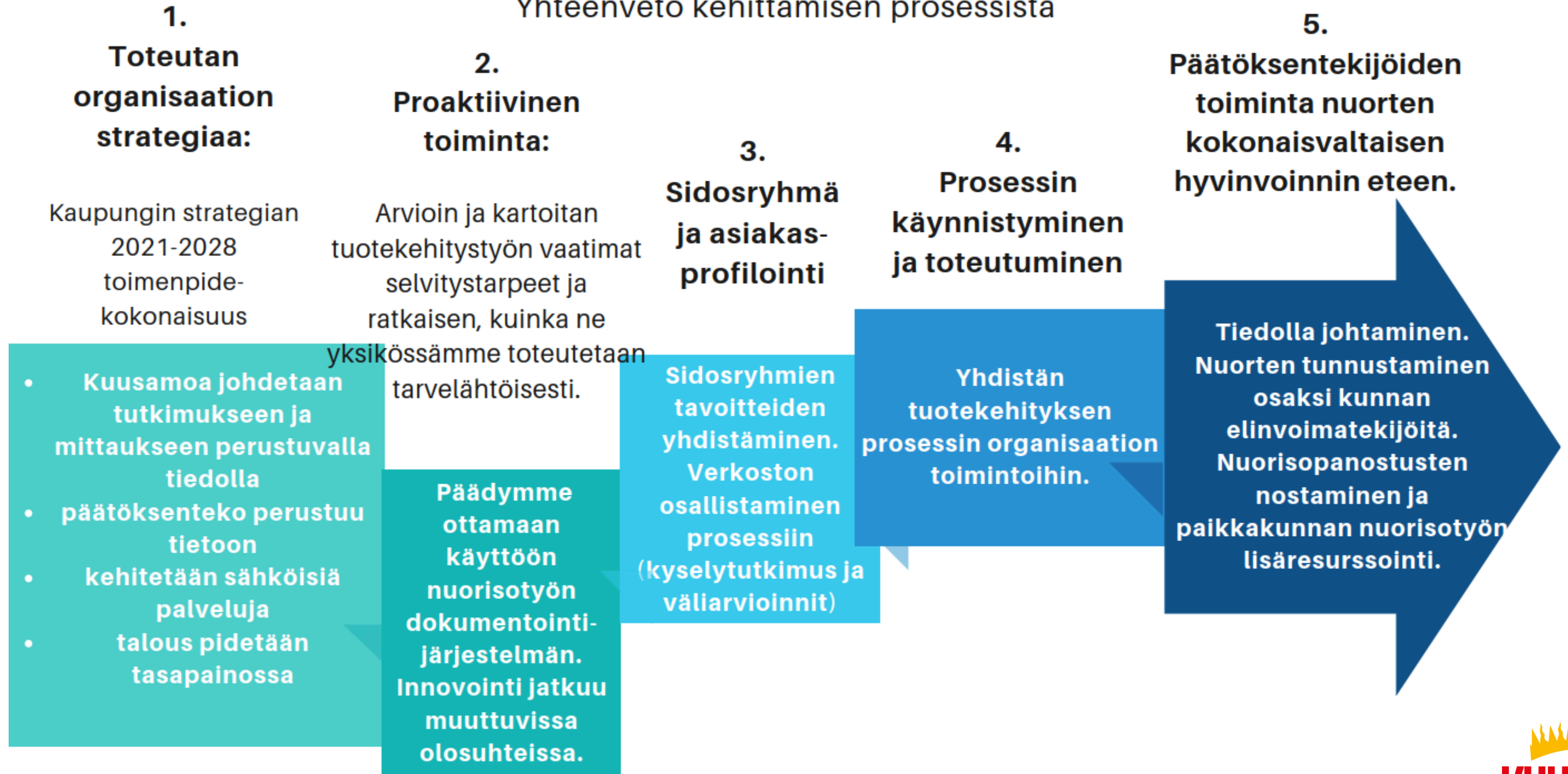
TULOKSIEN VIESTINTÄ JA VAIKUTTAVUUS

Tuotetun tiedon avulla
voidaan vaikuttaa
nuorisotyön
kehittämiseen, laatuun ja
rahoitukseen sekä
nuorten saamaan ja
toteuttamaan palveluun.
Järjestelmän avulla
kerrotaan nuorisotyön
resurssien käytöstä sekä
nuorten kokemuksia
saamistaan palveluista ja
heidän toteuttamastaan
toiminnasta
sidosryhmille.

Syntyy paikallista ja kansallista tietoa nuorisotyöstä.

Nuorisotyön dokumentointijärjestelmän käyttöönotto

Yhteenveto kehittämisen prosessista

TAVOITTEET JA VAIKUTUKSET

Palvelukokonaisuus, joka suuntaa teot ja panokset muutoksen toteuttamiseen.

Uudistamme ja johdamme palvelupolut tiedon ja analyysin pohjalta yhdessä nuorisotyöntekijöiden, johdon ja päättäjien kanssa.

Vahvistamme digitaalisatioon, tiedolla johtamiseen ja sähköisten järjestelmien käyttöön liittyvää osaamista.

Vaikutukset:

01.

Päätöksenteossa ja johtamisessa tarvittava kunnallista nuorisotyötä koskeva tiedontuotanto vahvistuu.

02.

Päättäjät saavat vaikuttavimmat tiedot, jotka auttavat heitä nuorisotyön laadullisen kehittämiseen päätöksenteossa:

- työn toimintamuodot
- asiakkaiden saama apu ja tuki
- asiakasmäärä
- ajankohtaiset tiedot

03.

Nuorille tarjottavia varhaisen tuen hyvinvointipalveluja on vahvistettu ja kehitetty, jolloin tehostettujen palvelujen käyttö vähenee.

Kunnan tavoitteina esim.

- Palvelupolkujen uudistaminen
- Digitalisaation ja tiedolla johtamisen vahvistaminen

Huomioitavaa:

- Digitalisaation mahdollisuudet
- Ajanmukaiset välineet
- Osaamisen tunnistaminen ja kehittäminen

MEGATRENDIT 2024

Kilpailu digivallasta kiihtyy – miten päästään reiluun digimaailmaan?

”Teknologia kehittyy nopeasti ja uutta teknologiaa otetaan käyttöön uusilla elämän osa-alueilla. Dataa kerätään ja hyödynnetään yhä enemmän ja sen pohjalta tarjotaan uusia räätälöityjä palveluita niin yksilöille kuin organisaatioiden käyttöön. Samalla kiistellään digitaalisesta vallasta, eli siitä, kuka kerää ja hyödyntää dataa, digimaailman pelisäännöistä, teknologian vaatimista resursseista ja yleisemmin teknologian kehityssuunnista.”

Sitra 2024

Vinkkejä ja työkaluja prosessien pohtimiseen sekä dokumentoinnista ja tiedontuotannosta keskusteluun mm. Sitran megatrendien avulla!

OTA TRENDI HALTUUN Trendin vaikutus toimintaamme

TRENDI
Valitse trendikortista

TRENDIN MERKITYS MEILLE
Merkitys perusteella
Keskustele
Merkitys

VAIKUTUKSET MEIDEN
Milloin mahdollisuus ja miten trendi vaikuttaa toimintaamme?

MUUTOKSET YHTEISKUNNASSA
Miten trendi näkyy ja vaikuttaa ympärillä?

NYT
5V
20V

HAJEN ME TOIMINNAMME
Miten voimme ja vaimuutimme trendin aiheuttamien muutosten?
Lisäosa: kukaan kukaan, jokin voimme kukaan ja tyyli.

VAIKUTUKSEKSI SUUNNITTELUUN TRENDIIN

Ota trendi haltuun

Millaisia vaikutuksia tietyllä trendillä voi olla omaan yhteisöön tai organisaatioon? Trendikorttien analysointiin tarkoitettu työpohja auttaa hahmottamaan muutosta ja tunnistamaan, miten tulevaisuuteen voi...

Sitra /

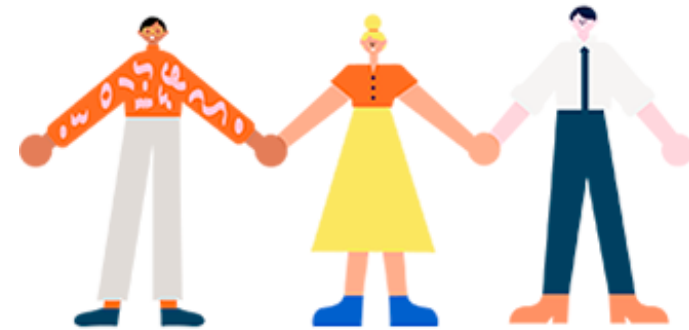
**TIEDON
HYÖDYNTÄMISESSÄ
JA ARVIOINNISSA
HUOMIOITAVAA**

TIEDON HYÖDYNTÄMINEN

Arvioinnin kokonaisuus:

- Oman kunnan tavoitteet nuorisotyölle
- Nuorisotyötä ohjaavat asiakirjat
- Dokumentointi ja tilastointi
 - Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto §9
 - Nuorten palaute ja tieto nuorista

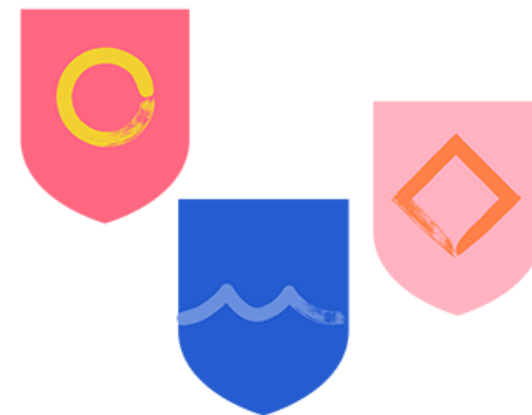

Nuorisotyön lähtökohtia

Nuorisolaki

Ammattieettinen ohjeistus

VANUPO (valtakunnallinen nuorisotyön ja politiikan ohjelma)

Yleistä tutkimustietoa nuorista ja nuorisotyöstä

- Peruspalveluiden arviointi (AVI)
- Tietoa nuorista -sivusto
- Nuorisobarometrit ja politiikkasuositukset
- Vapaa-aikatutkimukset
(Valtion nuorisoneuvosto/
Nuorisotutkimusverkosto)
- Nuorisotutkimusverkosto
- Kunnallinen nuorisotyö Suomessa 2021

KUNTATASO

Nuorisotyön arvioinnissa huomioitavaa

Nuorisotyön tavoitteet
Työn sanoittaminen
Nuorisotyön mittarit
Kerättävä tieto ja dokumentointi

Kuntakohtaiset asiakirjat:

Kuntastrategia
Nuorisotyön strategia/
suunnitelma
Lasten ja nuorten
hyvinvointisuunnitelma

Kuntakohtainen tieto

- Nuorten osallisuus: palaute, kyselyt
- Nuorisotyön toimintatieto
- Ammattilaisten “hiljainen tieto”
- Resurssit ja budjetti

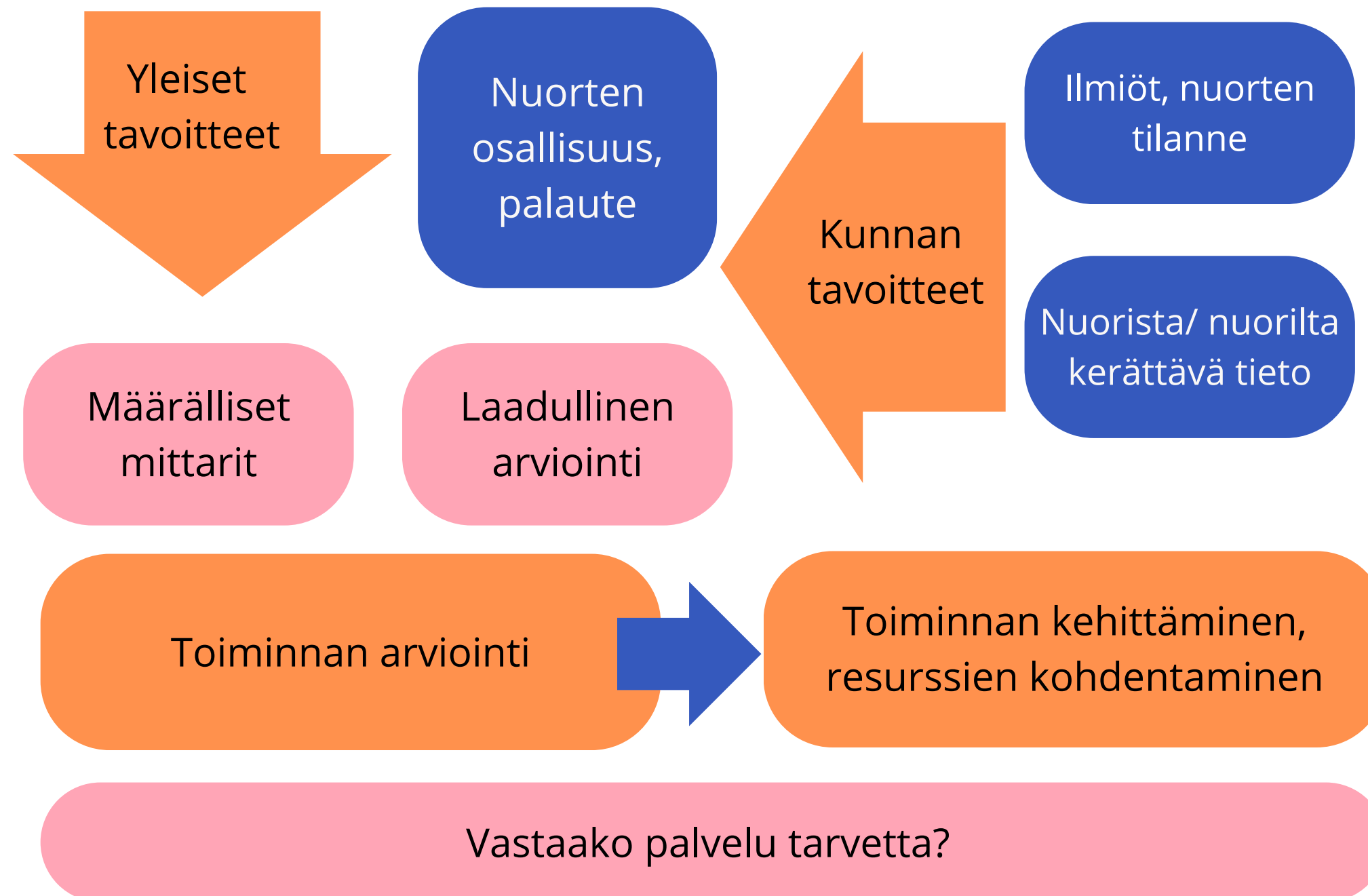

Mihin tietoa voidaan hyödyntää?

Nuorisotyön läpinäkyvyys
Verkostot
Päätäjät
Monialainen yhteistyö
Nuorten ohjaus- ja palveluverkosto §9
Nuorisotyön kehittäminen
Nuorisotyön osaamisen kehittäminen

KUNTATASO

Nuorisotyötä ohjaavat asiakirjat (kuntakohtaiset, valtakunnalliset)

Kuntakohtaista, alueellista, ja valtakunnallista tilastotietoa

- Nuorisotilastot
- Sotkanet
- Huono-osaisuus Suomessa (DIAK)

Arvioinnin tueksi:
nuoDo (tilastosivu)

Avoimen nuorisotyön arviointityökalu

Osaamiskeskus Kanuunan arviointimalli

VALTAKUNNALLINEN JA KANSAINVÄLINEN TASO

Valtakunnallista tilastotietoa nuorista

Nuorista kerättävä tieto
(Indikaattorit, Valtion nuorisoneuvosto)

Itlasto
(Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tietopankki)

Kansallista nuorisopolitiikkaa

Nuorisotyö ja -politiikka (Kuntaliitto)
Linjaukset ja suositukset, nuorisopolitiikka (OKM)

Kansainvälistä nuorisopolitiikkaa

EU:n nuorisostrategia
Youth Wiki

MITÄ ARVIOIDAAN?

nuoDo -tilastointijärjestelmään kerättävällä tiedolla voidaan arvioida mm. seuraavia asioita:

- Paljonko nuoria kohdataan? (osallistujamäärät)
- Missä heidät kohdataan? (kohteet/ toimintaympäristö)
- Minkä verran toimitaan eri toimintaympäristöissä? (kohteet ja toimintatunnit, kohteiden monipuolisuus)
- Onko jokin kohderyhmä jota ei tavoiteta? (ikäjakaumien tarkastelu esim. kohteittain)
- Onko toiminnassa sukupuolittuneisuutta? (sukupuolijakauma)
- Paljonko resursseja nuorisotyöhön käytetään? (tilat, henkilöstön määrä - toimintatunnit - osallistujat)
- Miten resurssit kohdentuvat? (monipuolisuus, kuukausivertailut)
- Miten nuorisotyötä tehdään? (menetelmät ja työmuodot, sisältötunnisteet)

Kirjaamiskäytäntöiden pohtiminen ja työn sanoittaminen työyhteisössä = tärkeää!

HAVAINTOJA KEHITTÄMISTYÖSTÄ

Kunnallisen nuorisotyön dokumentaatio -hanke
2021-2024

JATKOSSA HUOMIOITAVAKSI

- **Kuntien kuuleminen ja osallisuus** nuoDo -järjestelmän kehittämistyössä koettiin erittäin tärkeäksi ja hyväksi asiaksi (käyttäjälähtöisyys)
- Eri järjestelmistä saatavan tiedon yhdistäminen esim. nuorisotilastoissa on tärkeää, jotta saadaan **alueellisesti ja valtakunnallisesti kattavaa tietoa**.
- **nuoDoon kertyvä data on avoimesti kuntien ja toimijoiden käytettävissä nuorisotilastot - palvelussa**. Sivustolla voi tarkastella niin kuntakohtaista, alueellista kuin valtakunnallistakin nuorisotyön toimintatietoa.
- **Tiedon yhteismitallisuuden varmistaminen on tärkeää**. Yhteistä käsitteistöä ja aiheesta keskustelua tarvitaan jatkossakin!
 - ➔ Käsitetyön jatkaminen yhteistyössä kuntien ja nuorisotyön toimijoiden välillä
 - ➔ Tuki käsitetyöhön, sanoittamiseen ja kirjaamiskäytänteiden kirkastamiseen (kunnissa/ alueilla)
- **Tiedon hyödyntämisen ja tiedolla johtamisen osaamisen kehittäminen**

HAASTEITA

- Yleiset digitaidot, ohjeiden hyödyntäminen
- Työntekijöiden motivointi (dokumentointi on osa työtä/työaikaa)
- Tiedon hyödyntämisen ja arvioinnin prosessit läpinäkyviksi

Kuntien digitalisaatio

- vaihtelua osaamisessa ja välineistössä
- vanhat excel -versiot ja selaimet
- ei olla käytetty aiemmin mitään järjestelmiä

Käsitteet ja vastuut

- Sanoittamistyötä ei ole tehty aiemmin
- Työyhteisössä ei ole yhtenevää näkemystä käsitteistä/kirjaamiskäytännöistä
- Järjestelmän käyttö ei ole kenenkään vastuulla
- Pääkäyttäjät/ työntekijät vaihtuvat

Kuva toteutettu tekoälyllä

MAHDOLLISUUKSIA

Kirjaamiskäytännöt (yhteismitallisuus ja tiedon luotettavuus)

- Tarvitaan yhteistä keskustelua jatkossakin

Kansalliset käsitteet

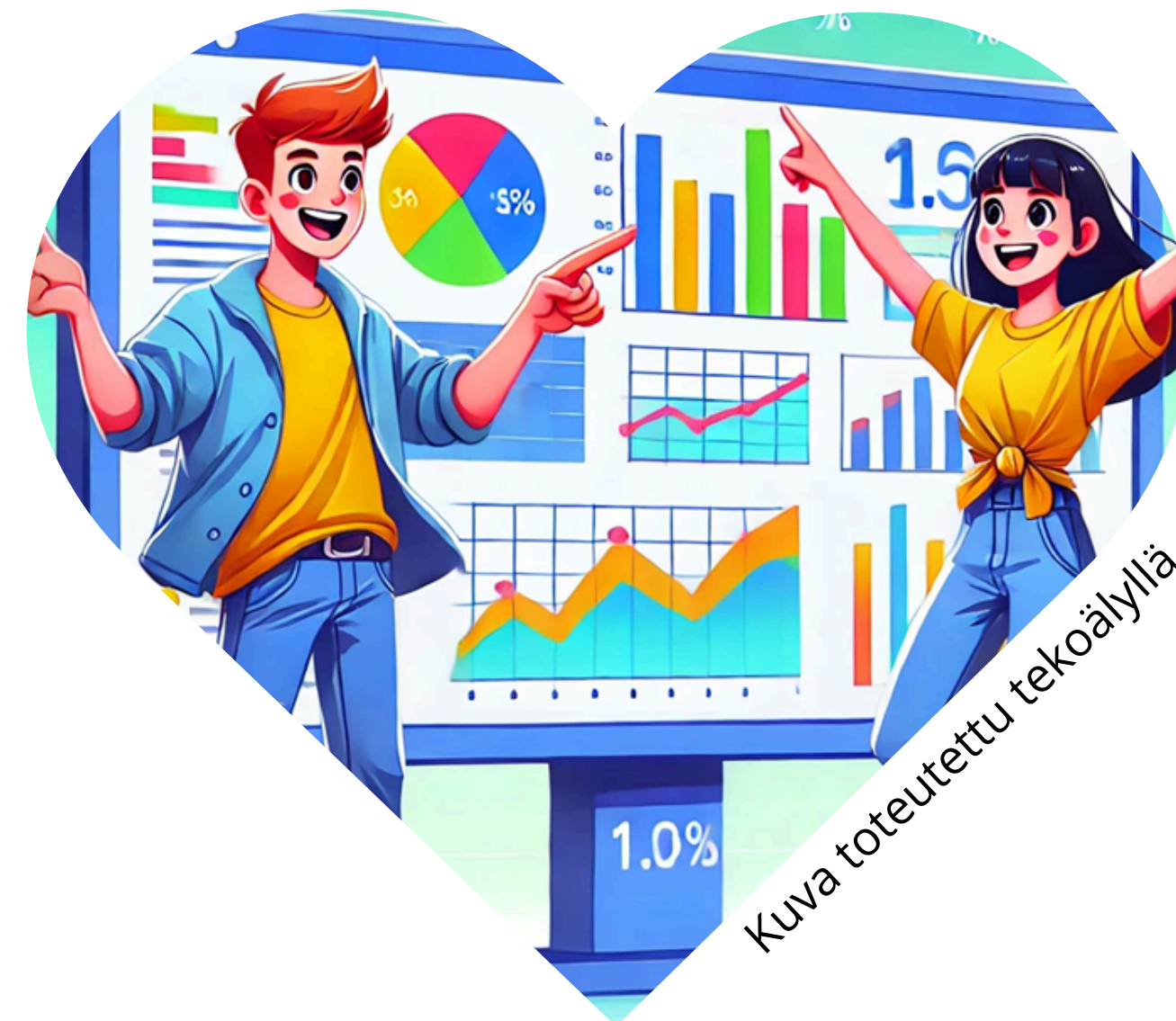
- Käsitteiden laaja kirjo on haastanut myös nuoDon kehittämistyössä
- Käsitetyötä on tehty yhdessä kuntien kanssa!
- Alueellisista ja kuntakohtaisista, eri toimijoiden toteuttamista NUPS-työskentelyistä on ollut iso apu järjestelmän käyttöönotossa

Osaamisen kehittäminen

- Tilastointi, dokumentointi ja tiedon hyödyntäminen paremmin esiin myös nuorisoalan opinnoissa ja täydennyskoulutuksissa

Osa kunnista tekee tiivistä **yhteistyötä kuntarajat ylittäen** (mm. erilaiset hankkeet, Ankkuritoiminta, liikkuva nuorisotyö)

- Tämä työ on tärkeä saada näkyviin myös nuoDon kautta!
- Kunnat ovat saaneet tukea toisiltaan järjestelmän käytössä

➔ Alalla on osaavaa, aktiivista ja kehittämissenkistä porukkaa niin esihenkilötyössä kuin työntekijöissäkin.

➔ Työtä halutaan tehdä laadukkaasti ja se halutaan tehdä näkyväksi!

LISÄTIETOA JA MATERIAALIA

nuoDo - OHJEET JA MATERIAALIT

- nuodon käyttöohjeet löytyvät jatkossa Aluehallintoviraston nuodon info- sivustolta
- Lisätietoa nuodosta ja käyttöönotosta:
 - Nuorisotilastot.fi
 - Hankesivu (Kuntaliitto)

LISÄTIETOA ARVIOINNISTA

Arvioinnin kokonaisuus / tiedon analysointi

- mm. Kunnallinen nuorisotyö Suomessa (2022; 2023) -selvitykset, Arviointi -kappaleet (ks. Lähteet ja aiempien diojen linkit)

Tekoälyn mahdollisuuksista

- esim. nuoDon avoimia kuvauksia voidaan käsitellä ja analysoida tekoälyn avulla
- Tekoäly voi tuottaa mm. koonteja avoimista kuvausteksteistä, jolloin teksti viedään esim. ChatGPT - palveluun kopioimalla tekstit excelistä tai word-tiedostosta. Tekoäly voi koostaa teksteistä pääkohtia tai tiivistää sisällön esim. teemoittain tai sitä voi pyytää nostamaan esiin ilmiöitä sekä tärkeimpiä tai useimmin nousevia havaintoja kuvauksista.
- Huom! tekoälyn analysoitavaksi ei tule antaa henkilötietoa/ arkaluonteista sisältöä!

Vaikuttavuuden arvioinnista

- Lisätietoa vaikuttavuuden arvioinnista mm. Siviksen Vaikuttavasti.fi -sivustolla. Sivusto on toteutettu järjestötoiminnan näkökulmasta, mutta sivuston asiat ovat sovellettavissa suurilta osin myös kunnallisen nuorisotyön käyttöön.

LÄHTEET

Kivijärvi, A & Kauppinen, E & Kiilakoski, T. 2023. Poikkeusoloista uuden kynnykselle. Kunnallinen nuorisotyö Suomessa 2023

Kivijärvi, A & Kauppinen, E & Kiilakoski, T & Leskinen J. 2022. Hidasta kasvua ja lisääntyviä vastuita. Kunnallinen nuorisotyö Suomessa 2021.

Opintokeskus Sivis 2023. Vaikuttavasti.fi -sivusto

Sitra 2024. Työkalut

Tekoälyä: mm. ChatGPT, Copilot, Notebook LM

Faktabaari: Tekoälyopas (2024).